

TAZİYE BEKLEMEK

Ömer Engin LÜTEM

Ömer Engin LÜTEM

2 Mayıs 2014

Başbakan Erdoğanın 1915 olaylarına ilişkin mesajında bu olaylarda yaşamlarını kaybeden Ermenilerin torunlarında taziyelerini iletmesi, bazı Ermeni çevrelerinde yeterli bulunmadı. Genelde Türkiyenin soykırım iddialarını kabul etmesi gerektiği belirtildi, bazen de özür dilenmesi istendi.

Başbakanın mesajında soykırım iddialarının tanınabileceğine veya bu olaylar nedeniyle özür dilenebileceğine ilişkin bir ifade, bir işaret hatta bir imâ mevcut değildir. Esasen uluslararası hukuka göre bir olayın soykırım olup olmadığına ya özel milli mahkemelerin veya uluslararası ceza mahkemesinin karar vermesi gerektiğinden, böyle bir karar da mevcut olmadığından, soykırım iddialarının tanınması da söz konusu olamaz. Özre gelince özür dilemek için bir olay veya bir eylemden sorumlu olmak gerekir. Türkiye Cumhuriyeti 1915ten sekiz yıl sonra kurulduğundan Ermeni tehcirinde hiçbir sorumluluğu yoktur. O itibarla 1915 olayları için günümüzde manevi alanda yapılabileceğin azamisi taziyeye bildirmektir. Bu da yapılmıştır.

Bu bağlamda üzerinde durulması gereken bir diğer konu, Birinci Dünya Savaşı sırasında gayr-ı insani sonuçlar doğuran hadiseleri yaşayanların sadece Ermeniler olmadığıdır. Türkler ve diğer Müslümanlar da bu savaş sırasında Ermenilerin saldırıları sonucunda gayr-ı insani olaylara maruz kalmışlardır. 1914 -1915 yılları arasında Doğu Anadolu'da Ermeni çeteleri tarafından katledilen Müslümanların toplam sayısının 518.000 olduğu yayınlanan Osmanlı arşiv belgeleriyle kanıtlanmıştır. (Bakınız: *Ermeniler Tarafından Yapılan Katliam Belgeleri*, Editör Yusuf Sarınoy, Başbakanlık Arşivler Genel Müdürlüğü, 2001) Ayrıca, daha sonra, 1970 ve 1980li yıllarda yabancı ülkelerde görevli Türk diplomatlarının da, sadece Türkiyeyi temsil ettikleri için Ermeni tedhişliler tarafından şehit edilmesinin de gayr-ı insani bir olay olduğu kuşkusuzdur.

Türk ve Ermeni milletleri ve devletleri arasında bir uzlaşma ve bir barışa varılmak isteniyorsa sadece bir tarafın değil ilgili tüm tarafların acıları ve kayıpları olduğunu kabul etmek ve onlara saygı göstermek gereklidir. Bunun için Ermenistanın da, tüm Ermenileri temsilen, Birinci Dünya Savaşı içinde ve sonrasında Doğu Anadolu'da katledilen Müslümanlar ve ayrıca şehit düşen diplomatlar için taziyelerini bildirmesi gayet yerinde bir hareket olacaktır.

Diğer yandan Ermenilerin Türkiyeyi devamlı karalaması, suçlamalar yöneltmesi ve tazminat ve toprak talep etmesi, Türk kamuoyunun sessiz çoğunluğunda bir rahatsızlık yaratmış bulunmaktadır. Ermenilerin taziye bildirmesi bu rahatsızlığı önemli ölçüde ortadan kaldıracak ve uzlaşmaya daha kolay varılmasını sağlayacaktır.

Son olarak uzlaşma sürecinde Türkiyeden atması beklenen yeni adımların, bir taziye beyanı halinde, çok daha kolay gerçekleşeceği de kuşkusuzdur.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "TAZİYE BEKLEMEK." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2014 / 62. Mayıs 01. Erişim Haziran 13, 2026.
<https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/TAZIYE-BEKLEMEK>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır